

Maria Balcerowicz-Szkutnik

Uniwersytet Ekonomiczny
Wydział Ekonomii
Katedra Analiz i Prognozowania Rynku Pracy
maria.balcerowicz-szkutnik@ue.katowice.pl

Jarosław Wąsowicz

Uniwersytet Ekonomiczny
Wydział Ekonomii
Katedra Analiz i Prognozowania Rynku Pracy
jaroslaw.wasowicz@ue.katowice.pl

POKOLENIE NEETs NA RYNKU PRACY – AKTUALNE PROBLEMY

Streszczenie: Prezentowany artykuł dotyczy problemów bezrobocia i bierności zawodowej ludzi młodych, którzy nie kontynuują nauki, nie uczestniczą w stażach, kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje w ramach systemu edukacji i szkoleń, stanowiących tzw. pokolenie NEET (*Neither in Employment nor in Education and Training*). Celem artykułu jest ustalenie tendencji zmian zjawiska w wybranym przedziale czasowym obejmującym lata 2004-2015. Celem pośrednim jest prezentacja tzw. składowych stopy NEET i ocena ich zróżnicowania w krajach UE w odniesieniu do Polski. Odniesieniem analiz są wytyczne Strategii Europa 2020 w zakresie zatrudnienia ludzi młodych, natomiast bazą prowadzonych analiz są dane EUROSTAT i krajowych urzędów statystycznych danych państw UE.

Słowa kluczowe: pokolenie NEETs, stopa bezrobocia młodych, odsetek osób przedwcześnie kończących edukację.

Wprowadzenie

Problem bezrobocia analizuje się z reguły z uwzględnieniem podstawowych parametrów demograficznych, takich jak wiek, płeć lub miejsce zamieszkania potencjalnego pracownika. Jednak z punktu widzenia przyszłości gospodarki najbardziej dotkliwy problem pojawia się w przypadku bezrobocia osób młodych i jest to jeden z największych problemów makroekonomicznych współczesnej gospodarki rynkowej. Problem jest dotkliwy z co najmniej dwóch powodów. Główny powód to utrzymujący się od dłuższego czasu wysoki poziom bezrobocia długoterminowego wśród młodych osób, który w 2015 r. w Polsce sięgał niemal 30%, podczas gdy w całej wspólnotce wynosił 32,4% dla

grupy wieku 15-24. Natomiast biorąc pod uwagę kierowane do bezrobotnych specjalne akcje i programy przeciwdziałające bezrobociu, w przypadku młodzieży są one zdecydowanie mniej skuteczne. Spełnienie określonych kryteriów pozwalających na korzystanie z określonych działań wiąże się z przynależnością do zasobu osób aktywnych zawodowo. Te kryteria to osiągnięcie wieku 15 lat i więcej oraz faktyczne poszukiwanie zatrudnienia, umożliwiające zaklasyfikowanie ich do grupy osób bezrobotnych.

Zgodnie z wytycznymi i z punktu widzenia stopnia realizacji celów Strategii Europa 2020, gromadzenie informacji jedynie o młodych osobach bezrobotnych i pracujących nie jest wystarczające. W prowadzonych analizach należy również uwzględnić grupę osób stanowiących tzw. pokolenie NEET (*Neither in Employment nor in Education and Training*), daje to możliwość oceny odsetka bezrobotnych lub biernych zawodowo osób młodych, które nie uczą się, nie doksztalcają i nie uczestniczą w żadnych formach szkoleń. Z punktu widzenia skutków indywidualnych (głównie społecznych) i makroekonomicznych status NEET młodych osób jest w rezultacie bardziej szkodliwy niż bezrobocie. Zmieniający się dynamicznie poziom bezrobocia osób młodszych niż 29 lat, mający często charakter bezrobocia długoterminowego, doprowadza do niekorzystnej w skali całej gospodarki sytuacji, gdy spora część osób z tej grupy traci status osoby bezrobotnej i tym samym przestaje mieć szansę bycia osobą aktywną zawodowo. Natomiast osoby niezarejestrowane w zasobie bezrobotnych nie mają możliwości uczestniczyć w aktywnych programach rynku pracy w postaci np. dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, udziału w stażach, praktykach, szkoleniach czy kursach. Maleją ich szanse na powrót do subpopulacji osób aktywnych zawodowo, a w szczególności do zasobów pracy. Zmniejszają się one m.in. z powodu ubytku umiejętności, doświadczenia zawodowego czy utraty więzi międzyludzkich. W konsekwencji wyraźnie pogłębia się luka ekonomiczna pomiędzy nimi i starszym pokoleniem, gdyż osoby z grupy NEETs doświadczają w coraz szerszym stopniu rosnącego poziomu ubóstwa i ekсклюzji społecznej [Ashton, 2007, s. 1-15].

Negatywne szoki ekonomiczne, niewystarczająca chłonność zatrudnieniowa gospodarki, niedopasowania strukturalne lub niedoskonała informacja o wolnych miejscach pracy uznawane są często za ekonomiczną stymulantę, wpływającą na wzrost odsetka NEETs i pogarszającą jednocześnie ich sytuację na rynku pracy.

Cel główny artykułu to wyjaśnienie tendencji zmian zachodzących w populacji młodych osób bezrobotnych i biernych zawodowo, stanowiących pokolenie NEETs. Analizy szczegółowe obejmują wybrane parametry statystyczne, prezentujące zmieniającą się sytuację tych osób w Polsce i w krajach Unii Europej-

skiej. Badaniem objęto lata 2004-2015, dane zaczerpnięto z bazy Eurostat i krajowych urzędów statystycznych.

1. Kategoria NEET – próba definicji

Powołując się na prowadzone wcześniej badania [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256], należy stwierdzić, że szacowanie odsetka osób stanowiących kategorię NEETs wymaga ustalenia odrębnych zasad kwalifikacji osób do tej grupy. Jak wskazano w pozycji przywołanej wyżej, „w literaturze międzynarodowej nie istnieje standard definicyjny NEET [Elder, 2015, s. 1-2]. Analiza realizacji celów Strategii Europa 2020 wymagała podania definicji. 10 kwietnia 2010 r. Komitet ds. Zatrudnienia UE (EMCO – Employment Committee) ustalił definicję NEET, bazując na definicji zatrudnienia Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). Zgodnie z tą definicją kategoria NEET obejmuje następujące osoby [*Youth neither in employment*, s. 2 i n.; Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256]:

- bezrobotne, nieuczestniczące w jakichkolwiek formach nauki i szkoleń,
- bierne zawodowo, nieuczestniczące w jakichkolwiek formach nauki i szkoleń.

Dodatkowego wyjaśnienia wymaga status osób będących w trakcie nauki lub szkolenia. Zgodnie z założeniami Eurostatu, uwzględniającymi definicję MOP, daną osobę uznaje się za uczestniczącą w systemie nauki lub szkolenia, gdy:

- jest w trakcie praktyki,
- jest uczestnikiem rządowego programu zatrudnienia lub programu szkoleń,
- pracuje lub studiuje w celu zdobycia kwalifikacji,
- była uczestnikiem systemu edukacji lub szkoleń zawodowych w ciągu czterech ostatnich tygodni poprzedzających badanie statystyczne,
- jest zapisana na kurs kształcenia i wciąż czeka na moment rozpoczęcia lub ponowne podjęcie kursu”.

Mając na uwadze brak standardowej definicji NEETs, warto posłużyć się jedną z metod jej formułowania, podawaną m.in. przez Eurostat i MOP. Metoda ta zakłada, że stopę NEET można wyrazić w postaci wskaźnika, będącego ilorazem liczby osób spełniających dwa warunki: osoby nie są zatrudnione (tzn. są albo bezrobotne albo bierne zawodowo) oraz w ciągu czterech tygodni poprzedzających badanie nie uczestniczyły w edukacji ani w szkoleniach i ogólnej liczebności badanej populacji w tym samych grupach wiekowych i płci z wyłączeniem respondentów, którzy nie udzielili odpowiedzi na pytanie o udział w regularnej edukacji i szkoleniach [Elder, 2015, s. 1-2].

Inny, szerszy sposób wyznaczania stopy NEET opiera się na formule podawanej przez S. Eldera [2015, s. 1-2]:

$$\text{Stopa NEET} = \frac{(LB + LBZ) - (LBEiS + LBZEiS)}{OLM} \quad (1)$$

gdzie:

LB – liczba osób młodych bezrobotnych,

LBZ – liczba osób młodych biernych zawodowo,

LBEiS – liczba osób młodych bezrobotnych uczących się i/lub uczestniczących w szkoleniach,

LBZEiS – liczba osób młodych biernych zawodowo uczących się i/lub uczestniczących w szkoleniach,

OLM – ogólna liczba młodzieży w danej grupie wiekowej.

Uproszczone sposoby pomiaru NEET podawane w literaturze ekonomicznej wyrażone są jako stosunek liczebności osób bezrobotnych niebędących studentami, powiększonej o osoby bierne niebędące studentami do całej populacji młodzieży [Elder, 2015, s. 1-2].

Poziom stopy NEET jest zdeterminowany tymi samymi czynnikami, które są odpowiedzialne za wysoki poziom stopy bezrobocia w ogólnej populacji młodych ludzi (w szczególności w porównaniu z innymi grupami wiekowymi i przeciętną stopą bezrobocia w gospodarce) [Wąsowicz, 2015, s. 244-250]. Ponadto poziom stopy NEET w znacznym stopniu zależy od odsetka osób przedwcześnie rezygnujących z nauki, niepodejmujących lub rezygnujących ze staży, kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje.

Znajdująca się w relatywnie gorszej sytuacji na rynku pracy młodzież, mająca braki w zakresie podstawowego wykształcenia, brak możliwości znalezienia pierwszej pracy i zachowania jej na dłużej może mieć negatywne długofalowe konsekwencje dla ich perspektyw zawodowych [Wąsowicz, 2016, s. 179]. Oprócz niższych wynagrodzeń w przyszłości, ograniczonych możliwości podjęcia zatrudnienia, długie okresy bierności zawodowej wywołują także trwałe, szkodliwe skutki w wielu innych sferach życia, takich jak szczęście, zadowolenie z pracy czy zdrowie [Scarpetta, Sonnet i Manfredi, 2010, s. 4; Serafin-Juszczak, 2014, s. 47].

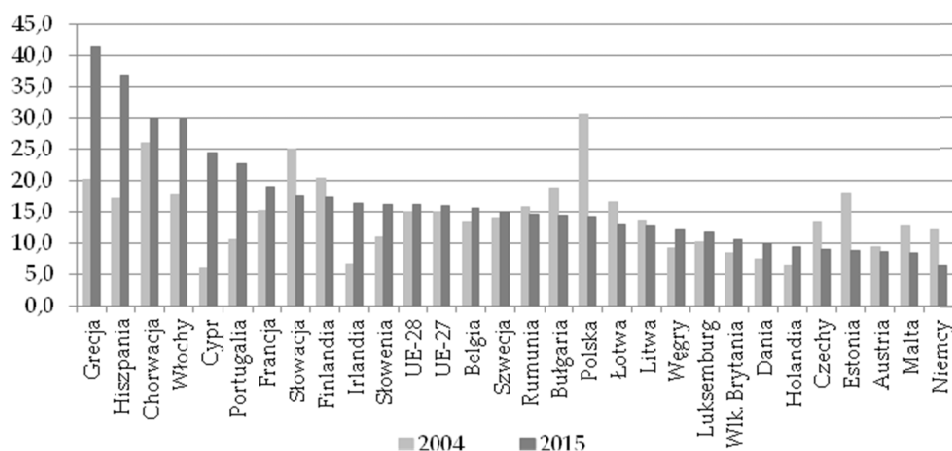
2. Dekompozycja agregatu NEET w poszczególnych krajach członkowskich UE

Zawarte w bazach Eurostatu dane statystyczne dotyczące pokolenia NEETs umożliwiają dokonanie analizy z uwzględnieniem wielu cech demograficznych,

wykraczających poza ramy przedstawionych powyżej definicji. Z punktu widzenia syntetyzacji wyników w analizie uwzględniono dwie główne grupy wiekowe młodych osób, tj. 15-24 lata i 15-29 lat. Druga z wybranych kategorii wiekowych obejmuje także osoby posiadające wykształcenie wyższe. W związku z tym, że dane statystyczne dotyczące Chorwacji, Bułgarii i Rumunii są dostępne w Eurostacie za lata 2004-2015, kraje te nie zostały wykluczone z analizy z powodu ich relatywnie późnego – z punktu widzenia zakresu czasowego – przystąpienia do Unii Europejskiej [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256].

Biorąc pod uwagę populację młodych ludzi w wieku 15-29 lat, w długim okresie, tj. w latach 2004-2015 można stwierdzić, że w 22 spośród 28 państw członkowskich Unii Europejskiej nastąpił spadek odsetka młodzieży w całej populacji ludności. Skala depopulacji młodzieży w UE jest silnie zróżnicowana. Tylko w pięciu z nich, w badanym okresie, nastąpił wzrost odsetka młodzieży w populacji generalnej (w Danii o 8%, w Luksemburgu o 4,4%, w Szwecji o 4,4%, w Holandii o 2,2%, w Wielkiej Brytanii o 2,1%) [www 1; Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256]. Prawdopodobne jest, że długoterminowa polityka imigracyjna realizowana w tych krajach na przestrzeni wielu dekad w istotnej mierze przyczyniła się do przyrostu odsetka młodych ludzi. W ramach wcześniejszych prowadzonych badań [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256] stwierdzono, że „największe spadki spośród 28 krajów UE ukształtowały się w następujących krajach: w Hiszpanii o 28,8%, w Irlandii o 26,1%, w Czechach o 25,2%. Dla porównania, w Polsce odsetek młodzieży zmniejszył się o 20,7%. Dane statystyczne wskazują, że kraje Europy Środkowo-Wschodniej zostały najbardziej dotknięte problemem depopulacji młodzieży w wieku 15-29 lat. Jednocześnie wydaje się, że polityka imigracyjna realizowana w niektórych krajach UE-15 nie uchroniła ich przed spadkiem odsetka młodzieży (np. w Irlandii, Hiszpanii, Portugalii). Przeciętnie w całej UE-28 do 2015 r. odsetek młodych ludzi zmniejszył się o ponad 11%. W Chorwacji, która przystąpiła do UE w połowie 2013 r., także nastąpił spadek (o 8,7%)”.

Uwzględniając występującą tendencję zmian struktury wieku społeczeństw poszczególnych państw UE, analizy szczegółowe dotyczące pokolenia NEETs obejmują również dynamikę zmian stopy bezrobocia.

Rys. 1. Stopa bezrobocia młodzieży w wieku 15-29 lat

Źródło: [www 1].

Analizowane łącznie stopa NEET i stopa bezrobocia w kategorii wiekowej 15-29 lat pozwalają na stwierdzenie, że „w ośmiu spośród dziesięciu krajów Europy Środkowo-Wschodniej, które w latach 2004-2007 przystąpiły do UE, ich zmiany miały tendencję spadkową. W tych krajach, w których spadła stopa NEET (Czechy o 33,3%, Łotwa o 11,5%, Litwa o 8,5%, Estonia o 18,8%, Polska o 25,5%, Rumunia o 1,4%, Bułgaria o 22,6%, Słowacja o 18,9%), spadła również stopa bezrobocia (Czechy o 32,3%, Łotwa o 21,8%, Litwa o 6,6%, Estonia o 50,6%, Polska o 53,6%, Rumunia o 8,2%, Bułgaria o 23%, Słowacja o 29,6%) [www 1]. Spadek stopy bezrobocia i stopy NEET w tym samym okresie może oznaczać, że nastąpił przepływ młodzieży do kategorii osób zatrudnionych i/lub biernych zawodowo. Analiza danych dotyczących zatrudnienia młodzieży w wieku 15-29 lat pokazuje, że we wszystkich wymienionych ośmiu krajach nastąpiły w badanym okresie (2004-2015) spadki zatrudnienia, a ich skala była zróżnicowana [www 1]. Jednoczesne spadki wszystkich trzech analizowanych zmiennych, tj. zatrudnienia, stopy bezrobocia i stopy NEET, mogą świadczyć jedynie o pewnym wzroście zasobu osób biernych zawodowo, uwzględnionych w poziomie stopy NEET (wówczas skala wzrostu musiałaby być mniejsza niż skala spadku stopy bezrobocia) i/lub o dodatkowym strumieniu emigracji zagranicznej młodzieży” [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256].

Opublikowane przez Eurostat dane dotyczące NEETs umożliwiają dekompozycję tego agregatu na poszczególne kategorie aktywności/bierności zawodowej. W grupie krajów UE-28 można wyróżnić te, w których sytuacja NEETs na

rynku pracy w długim okresie kształtuje się pozytywnie. Kierunki i skala wpływów pomiędzy poszczególnymi zasobami młodzieży, a także w obrębie agregatu NEETs w krajach wysoko rozwiniętych, przyczyniają się do istotnej poprawy sytuacji młodzieży na lokalnym rynku pracy [www 1]. Analiza danych za lata 2004-2015 przeprowadzona przez M. Balcerowicz-Szkutnik i J. Wąsowicza [2016, s. 193-204] pozwala na stwierdzenie, że „do grupy tych państw należą:

- Niemcy – spadek stopy bezrobocia NEETs o prawie 51%, spadek odsetka biernych zawodowo NEETs o 19,4% i jednoczesny wzrost liczby zatrudnionej młodzieży o 12,3%,
- Luksemburg – spadek stopy bezrobocia NEETs o 13,6%, odsetek biernych zawodowo NEETs bez zmian i jednoczesny wzrost liczby miejsc pracy dla młodzieży o 44,1%,
- Szwecja – spadek stopy bezrobocia NEETs o 17,1%, wzrost odsetka biernych zawodowo NEETs o 5,3% i jednoczesny wzrost liczby zatrudnionych o 23,6%,
- Malta – spadek stopy bezrobocia NEETs o 30,2%, spadek odsetka biernych zawodowo NEETs o 23,1% i jednoczesny przyrost zatrudnionej młodzieży o 7,3%,
- Austria – spadek stopy bezrobocia NEETs o 7%, spadek odsetka biernych zawodowo NEETs o 22,6% i jednoczesny wzrost liczby zatrudnionej młodzieży o 10,6%”.

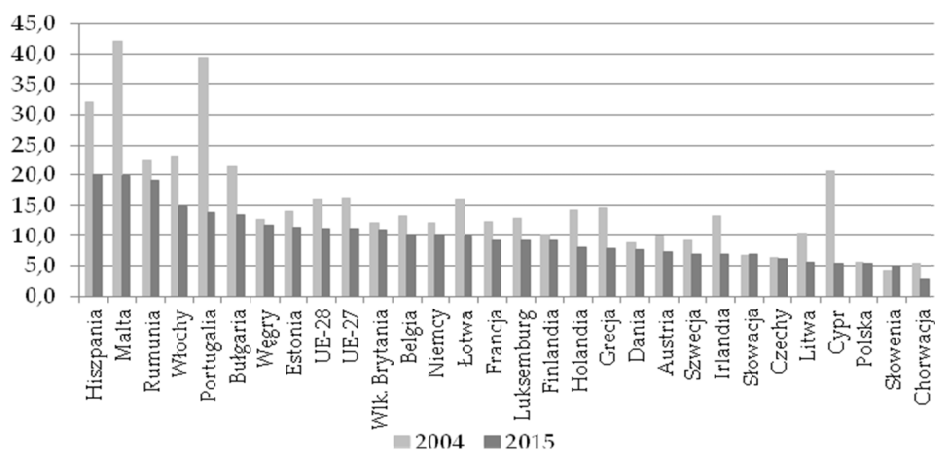
Wymienione powyżej państwa należą do grupy liderów pod względem pozytywnych zmian sytuacji młodzieży na rynku pracy. O dużej chłonności zatrudnieniowej gospodarek tych państw i efektywnych systemach edukacji oraz szkoleń zapewniających zmniejszenie niedopasowania strukturalnego i o relatywnie płynnym przejściu z systemu edukacji do zatrudnienia może świadczyć spadek odsetka bezrobotnych w agregacie NEETs, spadek odsetka biernych zawodowo NEETs i wzrost zatrudnienia w ogólnej populacji młodzieży. Wydaje się, że poziom zatrudnienia młodzieży w wymienionych krajach jest mniej wrażliwy na wahania koniunkturalne, a powrót stopy bezrobocia po fali kryzysu do poziomu pierwotnego (sprzed kryzysu) przebiega szybciej niż w innych krajach. Spadki zatrudnienia w tych krajach, będące skutkiem wahań cyklicznych, mają mniej trwały charakter w porównaniu z innymi krajami [Wąsowicz, 2015, s. 244-250].

Jak pokazano w [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256], „wzrost odsetka młodzieży biernej zawodowo w agregacie NEET w Szwecji jest zdeterminowany nadreprezentacją mężczyzn uczęszczających do szkół, którzy przedwcześnie opuszczają system edukacji i szkoleń zawodowych. W literaturze poruszającej problemy rynku pracy w krajach nordyckich (Szwecji, Finlandii, Norwegii, Danii) wskazuje się, że większość w populacji młodzieży przerywającej edukację i szkolenia w Szwecji stanowią mężczyźni pochodzący ze środo-

wisk imigranckich [Oloffson i Wadensjö, 2012, s. 25]. Ponadto w cytowanej pracy stwierdza się, że im mniejszy odsetek imigrantów podejmujących naukę i szkolenia w danym kraju, tym mniejszy jest odsetek młodzieży przedwcześnie opuszczającej system edukacji i szkoleń. Problem niekompletnego wykształcenia młodych ludzi jest też aktualny w Wielkiej Brytanii. W latach 2004-2015 komponent bezrobocia w stopie NEETs wzrósł o ponad 38%, jednocześnie zwiększył się odsetek osób biernych zawodowo w stopie NEETs i nastąpił wzrost zatrudnienia młodzieży o 6,6%. Wzrost ogólnej stopy NEETs, podobnie jak w przypadku Szwecji, można utożsamiać z relatywnie dużym odsetkiem imigrantów wśród osób przerywających naukę i szkolenia zawodowe. Wielka Brytania należy do grupy dziewięciu krajów członkowskich UE-28, w którym wzrósł odsetek NEETs niechających podejmować zatrudnienia. Pozostałych osiem krajów to: Bułgaria, Dania, Irlandia, Francja, Włochy, Polska, Rumunia, Słowenia”.

Dekompozycja stopy NEETs i analiza zmian poszczególnych zasobów pracy wskazuje, że w siedmiu spośród trzynastu państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r. lub później, nastąpił istotny ubytek zasobów pracy w kategorii wiekowej 15-29 lat wskutek emigracji zagranicznej. Potwierdzają to zachodzące jednocześnie: spadki odsetka osób bezrobotnych NEETs, spadki odsetka osób biernych zawodowo NEETs (lub niewspółmierny ich wzrost) i spadki osób zatrudnionych. Egzemplifikacje tych zmian stanowią następujące państwa UE: Bułgaria, Czechy, Estonia, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja. Kraje, które miały lub mają długookresowe problemy ze złagodzeniem skutków kryzysu finansowego, zrównoważeniem budżetu i wejściem na ścieżkę ożywienia gospodarczego, tj. Cypr, Irlandia, Grecja, Hiszpania, Portugalia, odnotowały największe przyrosty odsetka osób NEETs chcących podjąć pracę [www 1]. Skutkiem takiej struktury przepływów zasobów pracy w gospodarce cypryjskiej, greckiej, hiszpańskiej i portugalskiej są istotne spadki odsetka NEETs biernych zawodowo [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256].

Z punktu widzenia rynku pracy i ogólnie rozumianego rozwoju gospodarczego jednym z nadrzędnych celów Strategii Europa 2020 jest obniżenie odsetka osób przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10% [Europe 2020..., 2010, s. 3]. W ujęciu poziomu przeciętnego w skali całej UE realizacja tego celu do 2020 r. wydaje się możliwa. W 2015 r. w całej Unii Europejskiej (zarówno w przypadku 27, jak i 28 krajów uwzględnionych w szacunkach) odsetek młodzieży w wieku 18-24 lat, przedwcześnie kończących edukację i system szkoleń wyniósł 11% (rys. 2).

Rys. 2. Odsetek osób przedwcześnie opuszczających system edukacji i szkoleń 15-24 lat

Źródło: [www 1].

Uwzględniając, w przypadku Polski, dotychczasowe tempo zmian odsetka osób przedwcześnie opuszczających system kształcenia, realizacja celu edukacyjnego w ramach Strategii Europa 2020 w postaci obniżenia odsetka młodzieży przerywającej edukację do poziomu 4,5% może być poważnie zagrożona. Warunkiem umożliwiającym realizację tego celu w Polsce byłoby zapewne przyspieszenie reformy systemu edukacji. W szczególności warto byłoby podjąć próbę odbudowy szkolnictwa zawodowego, związanego jednocześnie z możliwością odbycia praktyk zawodowych w przyszłym miejscu pracy. Jednak takie kroki w zakresie zmian edukacyjnych wymagają odpowiednich decyzji o charakterze politycznym i społecznym [Eichhorst, Hinte i Rinne, 2013, s. 7].

Podsumowanie

W dobie globalizacji, wzrostu wymagań merytorycznych i praktycznych w stosunku do młodzieży wchodzącej na rynek pracy, w warunkach relatywnie dużych wahań cyklicznych, zarówno w całej Unii Europejskiej, jak i w poszczególnych państwach członkowskich, pozytywnym aspektem zmian postaw i zachowań młodzieży jest ogólnoeuropejska spadkowa tendencja odsetka osób w wieku 18-24 lat, przedwcześnie opuszczających system edukacji i szkoleń. Pozytywne zmiany w tym zakresie są stymulantą sytuacji młodych osób na wspólnotowym i krajowych rynkach pracy. Obserwacja długookresowych zmian populacji NEETs pozwala na zdiagnozowanie głównych przepływów pomiędzy poszczególnymi zasobami pracy w kategorii wiekowej 15-29 lat. Pewne tendencje zmian komponentów agregatu NEET są optymistyczne. Potwierdzają to

przede wszystkim spadki odsetka młodzieży niekontynuującej edukacji i wzrost odsetka osób aktywnie poszukujących zatrudnienia [Balcerowicz-Szkutnik i Wąsowicz, 2016, s. 239-256].

Należy zatem kolejne etapy badań w przedmiotowym zakresie rozszerzyć o elementy prognoz odsetka młodzieży nieposiadającej zatrudnienia i niekontynuującej edukacji, staży ani praktyk.

Literatura

- Ashton D.N. (2007), *Globalisation and the Future of the Youth Labour Market*, De Montfort University, Leicester, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.520.3483&rep=rep1&type=pdf> (dostęp: 15.07.2016), s. 1-15.
- Balcerowicz-Szkutnik M., Wąsowicz J. (2016), *NEETs (Neither in Employment nor in Education and Training) – kierunki zmian w krajach Unii Europejskiej*, „Zarządzanie i Finanse. Journal of Management and Finance”, No. 3, Vol. 14, part 1, s. 239-256.
- Eichhorst W., Hinte H., Rinne U. (2013), *Youth Unemployment in Europe: What to Do about It?* „Policy Paper”, No. 65, IZA, Bonn, <http://ftp.iza.org/pp65.pdf> (dostęp: 15.07.2016), s. 5-8.
- Elder S. (2015), *What Does Neets Mean and Why Is the Concept So Easily Misinterpreted?* Technical Brief No. 1, International Labour Office, January, s. 1-3.
- Europe 2020. A European Strategy For Smart, Sustainable and Inclusive Growth* (2010), European Commission, Brussels COM (2010) 2020, 03 March, s. 3-36.
- Oloffson J., Wadensjö E. (2012), *Youth, Education and Labour Market in the Nordic Countries: Similar But Not the Same*, Friedrich Ebert Stiftung, Berlin, November, s. 6-25.
- Scarpetta S.S., Sonnet A., Manfredi T. (2010), *Rising Youth Unemployment During The Crisis: How to Prevent Negative Long-term Consequences on a Generation?* OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 106, OECD Publishing, April, DOI: 10.1787/5kmh79zb2mmv-en (dostęp: 15.07.2016), s. 4-5.
- Serafin-Juszczak B. (2014), *NEET – nowa kategoria młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym*, „Folia Sociologica”, nr 49, s. 45-61.
- Wąsowicz J. (2015), *Produktywność pracy i koszty pracy jako determinanty chłonności zatrudnieniowej wzrostu gospodarczego w Unii Europejskiej*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 232, s. 237-251.
- Wąsowicz J. (2016), *Elastyczność zatrudnienia a sytuacja na rynku pracy w warunkach negatywnego szoku ekonomicznego*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 291, s. 193-204.
- Youth Neither in Employment nor Education and Training (NEET) Presentation of Data for the 27 Member States* (2011), European Commission, ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type (dostęp: 15.07.2016), s. 1-16.
- [www 1] <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (dostęp: 15.07.2016).

**NEETs GENERATION IN THE LABOUR MARKET
– CURRENT PROBLEMS**

Summary: The purpose of this paper is to investigate the trends of changes in the NEETs population who are unemployed or inactive and who have dropped out their studies, apprenticeship or vocational training organized towards qualifications in formal or non-formal education and training. The time scope of analysis embraces years 2004-2015. The simple forecast of so-called early leavers in the EU countries was calculated. The first part of the article focuses on the several major causes of youth unemployment and their inactivity. In the second part statistical data was analyzed on the simple decomposition of the NEETs population and their disparities in the European Union countries. It is considered very important that the proportion of youth population, that pursues and completes an education, apprenticeships, vocational trainings, etc. increases (a trend seen in most EU countries).

Keywords: generation of NEETs, the rate of youth unemployment, the proportion of early school leavers.